Україна–Киргизька Республіка: потенціал співпраці — експертний погляд з регіону

У межах проєкту «Європа та Центральна Азія: діалог без кордонів» (Europe–Central Asia: Dialogue Without Borders), який реалізується БО «Міжнародний благодійний фонд громадської дипломатії» у партнерстві з ГО «Центр геополітичних досліджень "KONSTANTA R&D Group"» за організаційної та фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження», було проведено експертне дослідження, присвячене перспективам співпраці між Україною та Киргизькою Республікою.

Дослідження відбулося у період лютого–березня 2026 року та охопило 15 респондентів з Киргизької Республіки. В опитуванні взяли участь представники академічної спільноти, аналітичних центрів, економісти, а також представники бізнесу та експертного середовища.

До участі були залучені висококваліфіковані фахівці з практичним досвідом у сфері міжнародного співробітництва, економіки, логістики, інвестицій та регіональних досліджень. Це дозволяє розглядати результати дослідження як репрезентативний зріз експертного бачення зсередини регіону щодо ролі України, потенціалу двосторонньої взаємодії та перспектив розвитку співпраці у найближчі 10 років.

Отримані результати відображають не лише оцінки, але й стратегічне бачення — як Україна може посилити свою присутність у Центральній Азії, які можливості відкриває співпраця з Киргизькою Республікою та які фактори визначатимуть цю взаємодію у довгостроковій перспективі.

Технічний опис

У дослідженні взяли участь 15 респондентів. За гендерною структурою вибірки, 40% опитаних становлять чоловіки, тоді як 60% — жінки.

У віковій структурі респондентів найбільшу частку становлять дві вікові групи — 31–45 років та 46–55 років, по 46,7% відповідно. Частка учасників віком до 30 років становить 6,7%. Категорії 56–60 років і старше 60 років у вибірці не представлені.

У структурі респондентів за сферою діяльності найбільшу частку становлять представники сфери освіти та науки — 33,3%. Значна частина опитаних працює у сфері політології та міжнародних відносин, а також у секторі громадянського суспільства (НКО) — по 26,7% відповідно.

Менш представленими є респонденти зі сфери економіки та бізнесу, а також категорії «інше» — по 6,7%. Представників ЗМІ та журналістики і державного сектору у вибірці не зафіксовано.

Аналітичний блок

Оцінка відповідності поточного рівня двосторонньої торгівлі між Україною та Киргизькою Республікою її потенціалу демонструє переважно стримане сприйняття з боку експертного середовища з помірно-критичним відтінком.

Узагальнення відповідей за трьома групами показує, що песимістична група (1–4 бали) становить 53,3% респондентів, що свідчить про домінування оцінок, відповідно до яких поточний рівень торгівлі суттєво не відповідає наявному потенціалу.

Середня група оцінок (5–7 балів) охоплює 46,7%, відображаючи більш зважену позицію — наявна певна реалізація потенціалу, однак вона залишається обмеженою та потребує подальшого розвитку.

Високі оцінки (8–10 балів) відсутні, що підкреслює відсутність у експертному середовищі уявлення про повну або близьку до повної реалізацію потенціалу двосторонньої торгівлі.

Загалом, експертне бачення можна охарактеризувати як помірно песимістичне з елементами стриманого оптимізму, що вказує на значний нереалізований потенціал двосторонньої торгівлі між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективність співпраці України та Киргизької Республіки у ключових секторах економіки за шкалою від 1 до 10, де 10 означає максимально високий рівень пріоритетності, а 1 — відсутність пріоритету для розвитку співробітництва.

Отримані відповіді дозволяють чітко розділити всі сектори на дві групи — найбільш та найменш пріоритетні для розвитку двостороннього співробітництва.

До групи найбільш пріоритетних напрямів (оцінки 6–10) респонденти віднесли ІТ та цифрові технології, транспорт і логістику, освіту і науку, агропромисловий комплекс, а також охорону здоров'я та фармацевтику. Саме ці сектори сприймаються як основа практичної економічної взаємодії, що може забезпечити швидкий результат, масштабування співпраці та формування довгострокових економічних зв'язків.

Натомість до менш пріоритетних напрямів (оцінки 1–5) експерти віднесли машинобудування і промисловість, енергетику (традиційну та «зелену»), культуру і креативні індустрії, фінансовий сектор і банківські послуги, а також безпекове й оборонне співробітництво. Ці сфери розглядаються як другорядні або такі, що потребують більш складних інституційних умов і тривалішого часу для досягнення практичних результатів.

Загалом результати демонструють, що пріоритети співпраці між Україною та Киргизькою Республікою формуються навколо індустріальних, технологічних і логістичних напрямів, тоді як гуманітарні, соціальні та безпекові сфери залишаються на периферії експертного бачення.

Оцінка ключових ризиків при розширенні економічного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою демонструє чітке домінування логістичного чинника як основного обмеження розвитку взаємодії.

- Найбільш значущими респонденти визначають логістичні ризики — 60%, що свідчить про сприйняття інфраструктурних обмежень, складності транспортних маршрутів та відсутності ефективних коридорів як головного бар'єра для розвитку економічних зв'язків.
- На другому місці — політичні ризики (33,3%), які відображають занепокоєння щодо загальної регіональної стабільності, зовнішньополітичних факторів та впливу ширшого геополітичного контексту на економічну взаємодію.
- Фінансові ризики становлять 6,7%, що вказує на їх відносно другорядне значення у сприйнятті експертного середовища.
- Правові ризики не були відзначені жодним із респондентів, що свідчить про відсутність суттєвих застережень щодо нормативно-правової бази співпраці.

Загалом результати демонструють, що ключовим стримуючим фактором розвитку економічного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою є логістична складова, тоді як політичні ризики відіграють важливу, але другорядну роль, а фінансові та правові фактори не сприймаються як критичні бар'єри.

Оцінка ключових конкурентних переваг України для Киргизької Республіки в контексті економічного співробітництва демонструє достатньо цілісне та прагматичне бачення України як індустріально-аграрного та технологічного партнера з європейською орієнтацією.

Узагальнення відповідей дозволяє виокремити кілька базових блоків конкурентних переваг.

- Аграрно-промисловий та виробничий потенціал є одним із ключових факторів привабливості України. Респонденти відзначають сильні позиції у сфері сільського господарства, агропереробки, машинобудування та промислової кооперації, що створює основу для практичної економічної взаємодії.
- Значну роль відіграє людський капітал, освітній та науковий потенціал. Україна сприймається як джерело кваліфікованих кадрів, інженерних компетенцій, прикладних досліджень і технологічних рішень, а також як партнер у підготовці спеціалістів і розвитку освітніх програм.
- Важливою конкурентною перевагою є досвід інтеграції до європейських ринків і роботи за європейськими стандартами. Для Киргизької Республіки це відкриває можливості використання України як партнера для виходу на ринок ЄС, а також для адаптації до відповідних регуляторних і економічних вимог.

- Окремо виділяється логістичний та геоекономічний фактор — доступ України до Чорного моря, її роль у формуванні транспортних маршрутів між Європою та Азією, а також досвід перебудови логістики в умовах змін зовнішнього середовища.
- Також експерти наголошують на інституційній та трансформаційній експертизі України — здатності адаптувати економіку до кризових умов, реформувати економічні моделі та інтегруватися у глобальні ринки. Це робить Україну не лише постачальником товарів і послуг, а й джерелом практичних рішень і досвіду.

Загалом Україна сприймається як гнучкий і практично орієнтований партнер, який поєднує виробничі можливості, технологічні компетенції та досвід європейської інтеграції. Саме ця комбінація формує її конкурентні переваги для Киргизької Республіки у довгостроковій перспективі економічного співробітництва.

Оцінка ключових конкурентних переваг Киргизької Республіки для України в контексті економічного співробітництва демонструє сприйняття країни як гнучкого, відкритого та функціонально важливого партнера в межах регіону Центральної Азії.

Узагальнення відповідей дозволяє виокремити кілька ключових блоків переваг.

- Геоекономічне положення та роль у регіональних процесах є одним із основних факторів привабливості Киргизької Республіки. Вона розглядається як точка входу на ринки Центральної Азії, а також як учасник ширших регіональних економічних і логістичних ланцюгів, включаючи взаємодію з Китаєм.
- Важливою перевагою є гнучкість економіки та підприємницького середовища. Респонденти підкреслюють відносно низькі бар'єри для входу, швидкість прийняття рішень і можливість тестування нових форматів співпраці та пілотних проєктів, що робить Киргизьку Республіку зручною платформою для апробації економічних моделей.
- Значний потенціал пов'язується з людським капіталом і трудовими ресурсами. Йдеться про наявність молодої, мобільної та конкурентної за вартістю робочої сили, а також зацікавленість у розвитку освіти та професійної підготовки.
- Окремо виділяються секторальні можливості, зокрема у сфері агропродукції, легкої промисловості, переробки, гірничодобувного сектору та окремих нішевих напрямів, що створює основу для кооперації з українськими компаніями.
- Важливим фактором є також відкритість до міжнародного співробітництва та прагнення до диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків, що підсилює потенціал для розвитку двосторонньої взаємодії та запуску нових спільних ініціатив.

Загалом Киргизька Республіка сприймається як «ринок можливостей» і гнучка платформа для розвитку співпраці, яка дозволяє Україні не лише виходити на регіональні ринки, але й тестувати нові економічні формати з подальшим масштабуванням у ширшому центральноазійському просторі.

Оцінка актуальності розвитку альтернативних логістичних маршрутів для Киргизької Республіки демонструє повністю консолідовану позицію експертного середовища щодо критичної важливості цього напряму.

100% респондентів визначили розвиток альтернативних логістичних маршрутів як дуже актуальний, що свідчить про одностайне розуміння необхідності диверсифікації транспортних шляхів для розширення доступу до європейських ринків.

Варіанти «частково актуально» та «не актуально» не були обрані жодним із опитаних, що підкреслює відсутність альтернативних або стриманих оцінок у цьому питанні.

Загалом результати демонструють, що розвиток альтернативних логістичних маршрутів сприймається як безумовний стратегічний пріоритет для Киргизької Республіки, який визначає можливості інтеграції у ширші євразійські економічні зв'язки та розширення торговельно-економічної взаємодії з Європою.

Оцінка реалістичності формування стійкого сухопутного коридору між Європою та Центральною Азією за участі України у середньостроковій перспективі (3–5 років) демонструє помірно оптимістичне сприйняття з боку експертного середовища.

- Узагальнення відповідей за трьома групами показує, що домінує середня група оцінок (5–7 балів є домінуючою та охоплює 46,7%), відображаючи зважену позицію — реалізація коридору є можливою, але потребує часу, координації та сприятливих зовнішніх умов.
- Високі оцінки (8–10 балів) становлять 33,3%, що вказує на наявність значної частки експертів, які вважають формування такого коридору реалістичним у середньостроковій перспективі.
- Песимістична група (1–4 бали) становить 26,7% респондентів, що свідчить про наявність частини експертів, які сумніваються у швидкій реалізації такого проєкту.

Загалом експертне бачення можна охарактеризувати як стримано оптимістичне, де очікування щодо реалізації проєкту поєднуються з розумінням його складності та залежності від геополітичних, інфраструктурних і координаційних факторів.

Респондентам було запропоновано оцінити вплив окремих факторів на розвиток логістики між Україною та Киргизькою Республікою за шкалою від 1 до 10, де 1 означає мінімальний вплив, а 10 — критично негативний вплив, що виступає суттєвим обмеженням.

Отримані відповіді дозволяють виокремити групу найбільш проблемних факторів, які сприймаються як ключові бар'єри для розвитку логістичної взаємодії. До них належать високі витрати на перевезення (включаючи паливо, тарифи, страхування та додаткові збори), обмежена пропускна здатність і недостатня диверсифікація транзитних маршрутів, низька передбачуваність строків доставки, слабка інтеграція мультимодальних рішень, а також складність митних процедур, пов'язана з бюрократією та неоднорідністю вимог.

Водночас частина факторів оцінюється як менш критична для розвитку логістики. Серед них — безпекові та форс-мажорні ризики, недостатній рівень цифровізації логістичних і митних процесів, обмежені можливості страхування і фінансування транзитних операцій, недостатня координація між державними та приватними структурами, а також інституційні особливості взаємодії учасників логістичних процесів.

Таким чином, у сприйнятті експертів основні обмеження логістичного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою зосереджені навколо вартості перевезень, інфраструктурних обмежень і неефективності процедур, тоді як інституційні та ризикові фактори відіграють другорядну роль.

Оцінка готовності Киргизької Республіки до участі у спільних логістичних проєктах з Україною демонструє загалом позитивне, але стримано-прагматичне сприйняття з боку експертного середовища.

- Найбільша частка респондентів — 60% — вважає, що така співпраця можлива в окремих сферах, що свідчить про переважання обережного підходу та готовність до поетапної взаємодії залежно від конкретних напрямів і умов.
- Водночас 40% опитаних висловлюють повну готовність до участі у спільних логістичних проєктах, що відображає наявність суттєвого запиту на розвиток практичної співпраці.
- Відповідь «ні» не обрав жоден із респондентів, що підкреслює відсутність негативного або відверто скептичного ставлення до перспектив взаємодії.

Загалом результати свідчать про високий рівень відкритості до співпраці, водночас із домінуванням прагматичного підходу, за якого реалізація спільних логістичних проєктів розглядається через призму конкретних можливостей, секторів і умов.

Оцінка потенційних партнерів для реалізації спільних логістичних проєктів за участі України та Киргизької Республіки демонструє чітке розуміння необхідності багаторівневої міжнародної кооперації, що поєднує держави, фінансові інститути та багатосторонні організації.

Узагальнення відповідей дозволяє виокремити кілька ключових груп партнерів.

- Держави Європейського Союзу розглядаються як базові партнери — насамперед як джерело фінансування, технологій та регуляторних стандартів. Серед них особливо виділяються Німеччина, Польща та країни Балтії.
- Важливу роль відіграють регіональні та транзитні держави, зокрема Туреччина, Казахстан, Узбекистан, а також Азербайджан і Грузія, які забезпечують практичну реалізацію логістичних маршрутів і формують регіональну інфраструктурну архітектуру.
- Окремо виділяється Китай як учасник великих інфраструктурних ініціатив і важливий економічний гравець у регіоні.
- Серед міжнародних фінансових інститутів ключову роль відіграють Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк, Європейський інвестиційний банк, Міжнародна фінансова корпорація та Азійський банк розвитку, які можуть забезпечити фінансування, гарантії та зниження ризиків для інвесторів.
- Важливим елементом виступають багатосторонні організації та платформи, зокрема Європейський Союз, структури ООН, а також регіональні формати співпраці, які забезпечують координацію, інституційну підтримку та формування спільних правил гри.

Загалом результати свідчать, що ефективна реалізація подібних проєктів потребує формування так званої «архітектури довіри», де держави забезпечують політичну та інфраструктурну основу, міжнародні фінансові інститути — фінансову стабільність і зниження ризиків, а багатосторонні організації — координацію та інституційне супроводження. Саме така комплексна модель розглядається експертами як найбільш ефективна для розвитку логістичного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано оцінити можливість залучення Киргизької Республіки до процесів відновлення України. Отримані результати демонструють помірно позитивне, але водночас обережне сприйняття такого сценарію.

- Найбільша частка відповідей припадає на варіанти «скоріше так» (40%) та «можливо» (40%), що свідчить про наявність потенціалу для участі, однак без чіткої впевненості у її масштабності або системності. Це вказує на те, що експерти розглядають участь Киргизької Республіки як реалістичну, але таку, що потребує додаткових умов — насамперед економічної доцільності, наявності конкретних проєктів і зовнішньої підтримки.
- Водночас 13,3% респондентів обрали варіант «скоріше ні», що відображає скепсис щодо реальної спроможності або зацікавленості країни у таких процесах. Частка тих, хто вважає активну участь беззаперечною («так, активно»), є мінімальною, що підкреслює відсутність очікувань щодо значного або провідного внеску.

Таким чином, у сприйнятті експертів участь Киргизької Республіки у відновленні України розглядається як обмежено можлива та ситуативна, залежна від конкретних економічних проєктів, міжнародної координації та наявності партнерів, які здатні забезпечити фінансову та інституційну підтримку.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективність практичної участі Киргизької Республіки у відновленні України за окремими напрямами за шкалою від 1 до 10, де 10 означає високий рівень прикладної залученості та реальний потенціал участі, а 1 — мінімальну доцільність такої взаємодії.

Отримані результати свідчать про те, що у сприйнятті експертів ключовими напрямами участі виступають сфери, пов'язані з інфраструктурною відбудовою, базовою економічною кооперацією та ресурсним забезпеченням. Найбільш перспективними визначено потенціал у використанні трудових ресурсів та участі у виробничих процесах, залучення до реалізації інфраструктурних ініціатив, участь у відновленні агропромислових і переробних ланцюгів, розвиток логістичної інфраструктури, а також забезпечення будівельних і відновлювальних проєктів матеріалами.

Менш пріоритетними, за оцінками респондентів, є напрями, пов'язані з високотехнологічними рішеннями, цифровізацією процесів відбудови, участю у модернізації енергетичного сектору, фінансуванням і страхуванням проєктів, а також освітньо-кадровими ініціативами. Зокрема, нижчі оцінки отримали напрями, що потребують складного фінансового супроводу та розвинених інституційних механізмів.

Таким чином, експертне середовище розглядає участь Киргизької Республіки у відновленні України передусім як практично орієнтовану, ресурсно-інфраструктурну та частково логістичну, із фокусом на швидко реалізовані та прикладні напрями, тоді як більш складні технологічні й фінансові сегменти залишаються другорядними за рівнем пріоритетності.

Респондентам було запропоновано визначити ключові стимули, які можуть мотивувати бізнес Киргизької Республіки до участі у процесах відновлення України. Отримані відповіді демонструють чітко прагматичний підхід бізнесу, де визначальним фактором виступає не політична доцільність, а зрозуміла економіка участі.

Найбільш значущими стимулами є прозорі та зрозумілі правила участі у проєктах, мінімізація адміністративних бар'єрів, а також наявність чітко визначених форматів взаємодії. Бізнес орієнтується на конкретні можливості, де зрозуміло, який обсяг інвестицій необхідний, які ризики існують і який очікується економічний результат.

Ключову роль відіграє доступ до міжнародного фінансування та участь міжнародних фінансових інститутів, які забезпечують не лише ресурси, але й зниження ризиків. Особливо важливими є механізми страхування політичних і воєнних ризиків, що формують базову довіру до проєктів і роблять їх інвестиційно привабливими.

Суттєвим стимулом також виступає можливість виходу на ширші ринки, насамперед європейські, через участь у проєктах в Україні. У цьому контексті український ринок розглядається як точка входу до більш масштабних економічних ланцюгів.

З практичної точки зору, для бізнесу Киргизької Республіки найбільш привабливими є напрями з низьким порогом входу та швидкою реалізацією: постачання окремих видів продукції, будівельні матеріали, підрядні та сервісні послуги, аграрна кооперація, логістика, а також участь у малих і середніх інфраструктурних проєктах. Важливою умовою є можливість поступового входу в проєкти з подальшим розширенням участі.

Таким чином, бізнес Киргизької Республіки розглядає участь у відновленні України як потенційно привабливу за умови формування зрозумілої економічної моделі, наявності міжнародних гарантій і партнерських механізмів. Вирішальним фактором є перехід від декларацій до конкретних проєктів із чіткими параметрами, що дозволяють оцінити ризики та прибутковість.

Респондентам було запропоновано оцінити доцільність укладення двосторонніх угод для регулювання міграційних процесів між Україною та Киргизькою Республікою. Отримані результати демонструють високий рівень підтримки такої ініціативи в експертному середовищі.

- Абсолютна більшість опитаних — 86,7% — вважають укладення двосторонніх угод необхідним, що свідчить про чітке розуміння важливості інституційного врегулювання трудової мобільності. Такий підхід розглядається як ключовий інструмент для створення прозорих і передбачуваних умов працевлаштування, захисту прав працівників та роботодавців, а також мінімізації неформальних практик.
- Невелика частка респондентів (по 6,7%) обрали варіанти «частково» та «ні», що вказує на обмежений рівень скепсису та загалом не впливає на домінуючу позитивну оцінку.

Таким чином, експертна спільнота консолідовано підтримує необхідність формування двосторонньої нормативно-правової бази у сфері міграції, розглядаючи її як важливий елемент розвитку економічного співробітництва та ефективного використання трудового потенціалу між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано визначити ключові кроки, які дозволять зробити міграційну політику між Україною та Киргизькою Республікою більш збалансованою та взаємовигідною. Отримані відповіді демонструють чіткий запит на перехід від стихійної до керованої моделі трудової мобільності, інтегрованої в економічну взаємодію між країнами.

Найбільш важливим напрямом є укладення двосторонніх угод про трудову мобільність, які забезпечують прозорі правила, зрозумілі процедури працевлаштування та базові гарантії для працівників і роботодавців. У цьому контексті ключову роль відіграє спрощення визнання кваліфікацій і дипломів, що дозволяє ефективніше використовувати професійний потенціал трудових мігрантів.

Суттєвим елементом є формування легальних і прозорих каналів зайнятості, які мінімізують неформальні практики та підвищують передбачуваність міграційних процесів. Водночас наголошується на необхідності посилення соціального захисту трудових мігрантів, включаючи гарантії праці, страхування та доступ до базових соціальних послуг.

Окремий акцент робиться на розвитку механізмів тимчасової та циркуляційної міграції, які дозволяють поєднувати роботу, навчання та професійний розвиток. У цьому контексті важливим є створення умов для повернення фахівців із новими компетенціями, що трансформує міграцію з фактору відтоку кадрів у інструмент розвитку людського капіталу.

Додатковий ефект можуть забезпечити спільні освітні та стажувальні програми, інтегровані в міграційну політику, які формують довгострокові професійні зв'язки та сприяють обміну знаннями.

Таким чином, у сприйнятті експертів ефективна міграційна політика має базуватися на переході до керованої, економічно орієнтованої моделі, де міграція розглядається не як проблема, а як ресурс розвитку, що забезпечує взаємне посилення економік України та Киргизької Республіки.

Респондентам було запропоновано оцінити поточний рівень освітніх та академічних обмінів між Україною та Киргизькою Республікою за шкалою від 1 до 10, де 1 означає низький рівень, а 10 — дуже високий.

- Отримані результати свідчать, що 47,7% респондентів дають скептичні оцінки (1–4), що вказує на відчутний дефіцит системності та інтенсивності освітніх і академічних зв'язків, а також обмежений розвиток інституціоналізованих форматів співпраці.

- Водночас 53,4% опитаних оцінюють поточний рівень як середній (5–7), що свідчить про наявність базових форм взаємодії, окремих програм та ініціатив, які можуть стати основою для подальшого розширення співпраці.
- Частка високих оцінок (7–10) становить лише 20%, причому виключно за рахунок оцінки 7, що підкреслює відсутність сформованого сприйняття співпраці як розвиненої або інтенсивної.

Таким чином, у сприйнятті експертів освітня та академічна співпраця між Україною та Киргизькою Республікою перебуває на низько-середньому рівні, із домінуванням помірних оцінок і значною часткою скепсису, що свідчить про необхідність її системного та інституційного посилення.

Респондентам було запропоновано визначити формати гуманітарної взаємодії між Україною та Киргизькою Республікою, які мають найбільший довгостроковий ефект (з можливістю обрати до трьох варіантів).

- Найбільшу підтримку отримали спільні наукові та прикладні дослідження (73,3%), а також програми подвійних дипломів і спільні освітні програми (73,3%). Це свідчить про пріоритетність саме інституціоналізованих форм співпраці, які створюють стійкі академічні зв'язки та довгострокову взаємодію.
- Високі позиції також займають експертні та професійні мережі (66,7%), що підкреслює важливість неформальних і напівформальних каналів комунікації, які забезпечують обмін знаннями, досвідом і практиками між фахівцями.
- Помітна частка респондентів (53,3%) відзначає значущість спільних освітніх та дослідницьких центрів, що вказує на попит на більш глибоку інституційну інтеграцію та створення постійних платформ співпраці.
- Водночас культурні та гуманітарні платформи (33,3%) оцінюються як менш пріоритетні з точки зору довгострокового ефекту, що свідчить про сприйняття їх як допоміжного, а не системоутворюючого елементу взаємодії.

Таким чином, експертне середовище розглядає найбільш ефективними ті формати гуманітарної співпраці, які мають інституційний, освітній та науковий характер, забезпечують регулярність взаємодії та формують довгострокові професійні зв'язки між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано визначити ключові бар'єри, що обмежують розвиток академічної мобільності між Україною та Киргизькою Республікою. Узагальнення відповідей дозволяє виокремити кілька системних груп обмежень.

Геополітичні та безпекові фактори є одними з найбільш значущих бар'єрів. Серед них респонденти відзначають війну, загальну безпекову ситуацію, а також вплив зовнішніх гравців і залежність регіону від інших центрів сили. Це формує додаткові ризики та знижує привабливість академічних обмінів.

Важливим обмеженням виступає недостатній рівень інституційної координації та міждержавної взаємодії. Відзначається відсутність системної підтримки академічної мобільності на державному рівні, слабка координація між університетами, а також адміністративні бар'єри при організації програм обміну.

Значну роль відіграють фінансові фактори, зокрема обмежене фінансування програм мобільності, недостатній рівень матеріального забезпечення в академічній сфері та відсутність доступних механізмів підтримки учасників обмінів.

Окремо виділяються структурні та освітні обмеження, включаючи різницю в якості освітніх систем, незавершеність реформ у сфері освіти, а також мовні бар'єри та обмежені можливості навчання зрозумілими для студентів мовами.

Також важливими є географічні та конкурентні фактори — віддаленість країн, логістичні складнощі та конкуренція з боку більш привабливих освітніх напрямків, насамперед країн Європейського Союзу.

Таким чином, академічна мобільність між Україною та Киргизькою Республікою обмежується сукупністю геополітичних, інституційних, фінансових та структурних факторів, що потребує комплексного підходу до їх подолання та формування більш сприятливих умов для розвитку освітньої співпраці.

Респондентам було запропоновано визначити ключові стимули, які можуть мотивувати студентів і науковців до участі у спільних освітніх та дослідницьких програмах між Україною та Киргизькою Республікою.

Отримані відповіді демонструють, що вирішальну роль відіграє поєднання фінансової підтримки, практичної цінності та інтеграції у міжнародне середовище.

Найбільш значущими стимулами є фінансова підтримка (стипендії, гранти) та програми академічної мобільності, які знижують бар'єри участі та відкривають доступ до нових можливостей.

Високий пріоритет мають спільні дослідницькі програми та міжнародні проєкти, що дозволяють працювати над прикладними темами та інтегруватися у професійні мережі.
Важливими є програми подвійних дипломів, стажування та можливості публікацій, які підвищують конкурентоспроможність учасників.

Окрему роль відіграє практична орієнтація програм — отримання навичок, участь у реальних проєктах і зрозуміла кар'єрна перспектива.

Таким чином, ключовими мотиваторами виступають не формальні освітні можливості, а комплексні програми, що поєднують фінансування, практичний досвід, міжнародну інтеграцію та кар'єрні перспективи.

Респондентам було запропоновано оцінити важливість культурної дипломатії для розвитку політичного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою. Отримані результати свідчать про високий рівень підтримки цієї складової в експертному середовищі.

- Більшість опитаних — 66,7% — вважають культурну дипломатію важливою, що підкреслює її значення як інструменту формування довіри, взаєморозуміння та довгострокових відносин між країнами.
- Ще 33,3% респондентів оцінюють її як частково важливу, що свідчить про визнання її ролі, хоча й не як визначального фактору політичної взаємодії.
- Варіант «ні» не отримав жодної підтримки, що вказує на відсутність заперечення значущості культурної дипломатії.

Таким чином, експертне середовище консолідовано розглядає культурну дипломатію як важливий елемент політичного співробітництва, який доповнює економічні та інституційні механізми взаємодії та сприяє формуванню стійких міждержавних зв'язків.

Респондентам було запропоновано визначити роль діаспор у зміцненні культурних зв'язків між Україною та Киргизькою Республікою (з можливістю обрати до трьох варіантів). Отримані результати демонструють високу оцінку діаспор як ключового інструменту гуманітарної взаємодії.

- Абсолютна більшість — 100% респондентів — відзначили роль діаспор у створенні стійких каналів комунікації між експертами, освітніми та культурними середовищами, що підкреслює їхню функцію як постійного зв'язуючого елементу між країнами.
- Високу значущість також має посередницька роль та неформальна дипломатія (80%), що свідчить про сприйняття діаспор як ефективного інструменту налагодження взаємодії поза офіційними форматами.
- Помітна частка респондентів (по 46,7%) відзначає формування позитивного іміджу країни проживання та підтримку освітніх і молодіжних обмінів, що вказує на їхній внесок у розвиток довгострокових гуманітарних зв'язків.
- Водночас сприяння культурним ініціативам (26,7%) оцінюється як менш пріоритетний напрям, що свідчить про сприйняття діаспор передусім як інструменту комунікації та мережевої взаємодії, а не лише культурного представництва.

Таким чином, експертне середовище розглядає діаспори як важливий інфраструктурний елемент гуманітарної співпраці, що забезпечує сталість контактів, розвиток неформальної дипломатії та підтримку освітніх і культурних зв'язків між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано визначити 2–3 конкретні формати або проєкти, які можуть бути запущені як пілотні ініціативи співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою. Узагальнення відповідей дозволяє виокремити три найбільш реалістичні та практично орієнтовані напрями.

Першим і найбільш підтриманим напрямом є спільні освітні та дослідницькі програми між університетами та аналітичними центрами. Йдеться про прикладні формати — програми з міжнародних відносин, логістики, агроекономіки, IT, які поєднуються зі стажуваннями, участю в реальних проєктах та формуванням професійних компетенцій.

Другим ключовим напрямом виступають пілотні торгово-логістичні проєкти, орієнтовані на конкретні категорії товарів. Вони передбачають тестування маршрутів, відпрацювання процедур, стандартів і супроводу експорту, що дозволяє створити практичні кейси та масштабувати їх у майбутньому.

Третім напрямом є кооперaційні проєкти у сфері агропереробки, легкої промисловості та малого бізнесу, які мають низький поріг входу та швидкий результат. Особливий акцент робиться на форматах, де компанії не конкурують, а інтегруються у спільні ланцюги створення вартості з потенціалом подальшого масштабування.

Таким чином, експертне середовище орієнтується на запуск невеликих, практичних і швидко реалізованих пілотних ініціатив, які дозволяють протестувати моделі співпраці, сформувати довіру між партнерами та створити основу для подальшого розширення економічної й гуманітарної взаємодії між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано оцінити реалістичні часові горизонти запуску масштабних нових форм економічного та логістичного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою. Отримані результати свідчать про переважно довгострокове бачення таких процесів.

- Найбільша частка респондентів — 40% — вважає реалістичним горизонт 5–7 років, що вказує на розуміння необхідності поступового формування інфраструктури, налагодження маршрутів та інституційних механізмів співпраці.
- Ще 33,3% опитаних оцінюють перспективу як понад 10 років, що підкреслює високий рівень обережності та сприйняття цих процесів як структурно складних і залежних від зовнішніх факторів.
- Водночас 26,7% респондентів вважають можливим запуск у горизонті 3–5 років, що відображає більш оптимістичний підхід, але також у межах середньострокового планування.
- Варіант швидкого запуску (1–2 роки) не отримав жодної підтримки, що є показовим індикатором відсутності очікувань швидких результатів.

Таким чином, експертне середовище розглядає розвиток масштабного економічного та логістичного співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою як середньо- та довгостроковий процес, що потребує часу для формування інфраструктурної, інституційної та економічної бази.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективи розвитку співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою на найближчі 5 років. Отримані результати свідчать про помірно стриманий, але загалом прагматичний прогноз.

- Переважна більшість опитаних — 66,7% — оцінюють перспективи як середні, що означає очікування обмеженого розвитку співпраці в окремих напрямах без різкого якісного прориву. Це відображає реалістичне сприйняття наявних можливостей і обмежень.
- Ще 20% респондентів вважають перспективи низькими, що вказує на наявність скепсису щодо інтенсивного розвитку взаємодії та ризик її збереження на формальному рівні.
- Лише 6,7% оцінюють перспективи як високі, що підкреслює обмежені очікування щодо швидкого та масштабного зростання співробітництва.
- Ще 6,7% опитаних утримались від відповіді, що свідчить про певну невизначеність у прогнозуванні.

Таким чином, експертне середовище оцінює перспективи співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою як помірні, із домінуванням сценарію поступового розвитку без швидкого масштабування, що потребує додаткових зусиль для переходу до більш інтенсивної взаємодії.

Респондентам було запропоновано оцінити необхідність інституціоналізації співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою (створення форумів, платформ, підписання меморандумів). Отримані результати свідчать про високий рівень підтримки такого підходу.

- Більшість опитаних — 53,3% — вважають інституціоналізацію необхідною для забезпечення сталого діалогу, що підкреслює запит на формування постійних механізмів взаємодії та координації.
- Ще 46,7% респондентів підтримують інституціоналізацію частково, вказуючи на доцільність її впровадження в окремих сферах, таких як економіка, освіта та культура.
- Варіант про відсутність потреби в інституціоналізації не отримав жодної підтримки, що свідчить про консенсус щодо важливості розвитку формалізованих форматів співпраці.

Таким чином, експертне середовище консолідовано підтримує ідею посилення інституційної основи співробітництва, розглядаючи її як ключову передумову для переходу від епізодичної взаємодії до системного та довгострокового партнерства між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано визначити три першочергові ініціативи для зміцнення співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою у короткостроковій перспективі. Узагальнення відповідей дозволяє виокремити три ключові пріоритети, орієнтовані на швидкий практичний результат.

Першим напрямом є створення постійної експертно-ділової платформи або координаційного механізму, який забезпечить регулярний діалог між бізнесом, аналітичними центрами та державними інституціями. Така «точка входу» має спростити доступ до інформації, партнерів і можливостей співпраці.

Другим ключовим кроком є запуск конкретних пілотних проєктів із вимірюваним результатом, насамперед у сферах логістики, торгівлі, аграрного сектору чи освіти. Саме реалізація перших практичних кейсів розглядається як основа для формування довіри та подальшого масштабування співпраці.

Третім напрямом виступає посилення освітнього, наукового та молодіжного співробітництва, включаючи розвиток обмінів, спільних програм і досліджень, що формують довгострокову основу партнерства та сприяють розвитку людського капіталу.
Таким чином, експертне середовище акцентує на необхідності переходу від декларацій до дій — через створення інституційної основи, реалізацію перших практичних проєктів і паралельне формування гуманітарної бази співробітництва між Україною та Киргизькою Республікою.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективну роль України в Центральній Азії на найближчі 10 років. Отримані результати свідчать про переважно економічно орієнтоване сприйняття ролі України в регіоні.

- Більшість опитаних — 53,3% — вважають, що Україна може виступати економічним і торговельним партнером зі значним потенціалом, що підкреслює очікування розвитку співпраці передусім у практичних секторах — торгівлі, логістиці та виробничій кооперації.
- Ще 26,7% респондентів розглядають Україну як культурно-освітній міст між Європою та Центральною Азією, що свідчить про значущість гуманітарного виміру та потенціал у сфері освіти, науки й культурної взаємодії.
- Водночас 20% опитаних оцінюють роль України як обмежену, вказуючи на наявні структурні та геополітичні обмеження, які можуть стримувати активну присутність у регіоні.
- Варіанти, пов'язані з провідною політичною або дипломатичною роллю, не отримали підтримки, що підкреслює відсутність очікувань щодо домінуючого політичного впливу України в Центральній Азії.

Таким чином, експертне середовище розглядає Україну в регіоні Центральної Азії передусім як економічного партнера та гуманітарний міст, із обмеженими очікуваннями щодо політичного лідерства, але з потенціалом для поступового посилення присутності через практичну співпрацю.

Оцінюючи можливі шляхи посилення стратегічної присутності України в Центральній Азії у перспективі 10 років, результати опитування демонструють чіткий консенсус: ключову роль має відігравати прагматична економічна присутність, заснована на практичних проєктах і сталих зв'язках, а не символічна чи виключно політична активність.

По-перше, базовим напрямом визначено економічну інтеграцію та участь у регіональних процесах, передусім через логістику, торгівлю та виробничу кооперацію. Особливо виділяється потенціал розвитку маршрутів через Туреччину, Південний Кавказ і Каспій як інфраструктурної основи для системної присутності України в регіоні. При цьому очікується перехід від символічної дипломатії до активного економічного партнерства, здатного пропонувати конкретні рішення та додану вартість.

По-друге, значна увага приділяється освітньому, науковому та гуманітарному виміру, який розглядається як фундамент довгострокового впливу. Йдеться про створення мереж взаємодії між університетами, експертними спільнотами, студентами та молодими фахівцями. Інвестиції в людський капітал і формування горизонтальних зв'язків сприймаються як один із найбільш стійких інструментів присутності.

По-третє, ключовим фактором називається формування інституційних і експертно-ділових мереж, які забезпечують регулярну взаємодію між бізнесом, аналітичними центрами та державними структурами. Саме через такі платформи Україна може «вбудовуватися» в регіональні процеси та ставати частиною економічної і професійної екосистеми Центральної Азії.

Окремо підкреслюється, що ефективна стратегія має базуватися на послідовності, системності та орієнтації на практичний результат. Присутність формується не деклараціями, а через реалізовані кейси — коли українські компанії, університети та експертні структури стають частиною локальних ланцюгів взаємодії.

Таким чином, у перспективі 10 років найбільш ефективною моделлю посилення ролі України в Центральній Азії є поєднання економічної, освітньої та експертної дипломатії, що дозволяє перейти від епізодичної взаємодії до сталого й інтегрованого партнерства в регіоні.

Оцінюючи можливу роль Європейського Союзу у розвитку співпраці між Україною та Киргизькою Республікою, результати опитування демонструють чіткий консенсус: ЄС сприймається передусім як інституційний партнер та інвестор, а не як класичний медіатор.

Більшість респондентів розглядають Європейський Союз як системного актора, що поєднує фінансову підтримку та нормативно-інституційну функцію. Його роль полягає у формуванні правил гри — стандартів, процедур і рамкових умов, які роблять співпрацю більш передбачуваною, прозорою та стійкою.

Ключовим елементом є фінансова складова: ЄС забезпечує доступ до грантових і кредитних інструментів, підтримує інфраструктурні, освітні та економічні проєкти, а також сприяє інтеграції спільних ініціатив у ширші європейські та міжнародні програми. Це дозволяє не лише запускати окремі проєкти, а й масштабувати їх.

Водночас не менш важливою є інституційна роль ЄС, яка включає підтримку реформ, впровадження стандартів і створення стабільного середовища для співпраці. У цьому контексті ЄС виступає радше «архітектором системи», який знижує ризики та підвищує довіру між учасниками.

Медіаторська функція також визнається можливою, однак має допоміжний характер і не розглядається як ключова. Основна цінність Європейського Союзу полягає саме у здатності створювати умови, за яких співпраця між Україною та Киргизькою Республікою стає не ситуативною, а системною та довгостроковою.

Таким чином, ЄС сприймається як джерело стандартів, фінансування та інституційної стабільності, що дозволяє перевести двосторонню взаємодію у більш широкий і структурований міжнародний контекст.

Оцінюючи стратегічну роль Киргизької Республіки у світовій політиці та у відносинах з Європою в перспективі 10 років, результати опитування свідчать про переважно стримане, але прагматичне бачення її майбутнього позиціонування.

- Найбільша частка респондентів — 46,7% — розглядають Киргизьку Республіку як посередника в міжнародних процесах та ініціатора діалогу, що відображає сприйняття країни як гнучкого актора, здатного виконувати комунікаційну та балансуючу функцію між різними центрами сили.
- Ще 33,3% опитаних вважають, що роль Киргизької Республіки залишатиметься обмеженою впливом великих держав, таких як Китай, США та ЄС. Це свідчить про усвідомлення структурних обмежень і залежності від зовнішніх геополітичних факторів.
- Незначна частка респондентів пов'язує майбутнє країни з роллю транзитного та енергетичного хабу або регіонального лідера з глобальними амбіціями, що вказує на обмежені очікування щодо її самостійного стратегічного впливу. Частина опитаних також утрималася від однозначної оцінки.

Таким чином, у довгостроковій перспективі Киргизька Республіка сприймається не як центр сили, а як гнучкий посередницький актор, здатний інтегруватися у міжнародні процеси, але з обмеженим рівнем автономного впливу через зовнішні геополітичні фактори.

Оцінюючи кроки, які дозволять Киргизькій Республіці зміцнити свою стратегічну позицію в Європі та світовій політиці у перспективі 10 років, результати опитування демонструють узгоджене бачення: ключовим фактором має стати поєднання внутрішніх реформ і прагматичної зовнішньоекономічної відкритості.

Передусім респонденти акцентують на необхідності диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків і розвитку інфраструктури, зокрема транспортної та цифрової. Посилення регіональної зв'язності та участь у міжнародних логістичних і економічних проєктах розглядаються як основа для інтеграції країни у ширші глобальні процеси.

Другим ключовим напрямом є підвищення якості державного управління та інституційної спроможності. Йдеться про формування передбачуваного інвестиційного клімату, прозорих правил гри та ефективного державного апарату, що підвищує довіру міжнародних партнерів і створює умови для довгострокової співпраці.

Не менш важливим фактором визначено інвестиції в людський капітал — освіту, науку та професійні компетенції. Розвиток освітніх і дослідницьких програм, а також участь у міжнародних ініціативах у цій сфері розглядаються як інструмент посилення позицій країни у глобальній системі.

Окремо підкреслюється значення гнучкої та прагматичної зовнішньої політики, орієнтованої на багатовекторність, відкритість і участь у конкретних проєктах, а не на декларативне позиціонування. У цьому контексті Киргизька Республіка може посилити свою роль як зручний, передбачуваний і ефективний партнер, здатний швидко адаптуватися до змін.

Таким чином, стратегічне посилення позицій країни пов'язується не з масштабом впливу, а з якістю інституцій, рівнем відкритості економіки та здатністю інтегруватися у міжнародні економічні та інфраструктурні ланцюги.